

SLOVENSKA ZEMLJA

Glasi slovenske kmečko - delavske politike

Za konzorcij: izdajatelj in urednik Kreutzer Pavel, Ljubljana, Trnovski pristan 14
Štev. čekovnega računa 16.782. Tisk Delniške tiskarne d. d. (Predstavnik F. Pintar)

Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 40 din, polletno 20 din, četrletno 10 din.
Za kmete in delavce naročnina letno 32 din, polletno 16 din, četrletno 8 din.

Stev. 7

Ljubljana, dne 4. aprila 1940

Leto III.

Pošten in priden človek, ki mu je treba kruha, išče delo. Išče pošteno delo, kakršno zna dobro opravljati in ne vpraša toliko za plačilo, ker ve, da brez dela ni jela. Človek, ki ve, da ni posebno deloven in tenkoven, pa išče službo, ker mu je bolj na misli dobra preskrba kakor delo. Tudi pri brezposelnih politikih je tako. Imamo ljudi, ki živo čutijo potrebo poštenega političnega dela, ne glede na to, ali jim bo to delo kar precej prineslo čast in korist, in imamo ljudi, ki nič ne vprašajo, kaj in kako bi nam pri političnem delu lahko pomagali, temveč le, kaj jim bomo mi ponudili in dali.

Če smo rekli, imamo ljudi, moramo poudariti, da imamo samo ljudi prve vrste. Ljudi druge vrste pa ne, ker se takih, ki bi brez dela radi od našega gibanja uživali časti in koristi, z vsemi štirimi branimo. Zato je marsikje huda zamera in mnogo zabavljanja, da ne maramo pomočnikov, ali kljub temu ne moremo in ne mislimo nikoli drugače ravnati. Somišljeniki, ki res razumejo načela naše kmečko-delavske politike, bodo gotovo razumeli in odobrili naše stališče, ker vedo, da ima naše gibanje namen vzbuditi in politično izobraziti slovenski narod, ne pa na račun slovenskega naroda preskrbovati politične službe ljudem, ki so že na vse strani ponujali in še nikjer nič koristnega napravili. Nas tudi ne odvrača od našega načela, kdor nam pripoveduje, koliko ima osebnih prijateljev in privrženec, ki bi z njim vred podprli naše gibanje, ali pa, ki nam daje navodila, kako naj list urejemo, da se bomo temu ali onemu prikupili. Vsem tem povemo danes, da ne zbiramo osebnih prijateljev in privrženec, temveč le prepričane vernike kmečko-delavske demokracije in da «Slovenske zemlje» ne izdajamo z namenom, da bi koga s prilivanjem premamili, temveč zato, da učimo in spričujemo resnico.

To naj vedo vsi tisti «brezposelni politiki», ki se brez utrjenega političnega spoznanja in brez poštene volje do dela silijo v naše vrste.

Imamo pa še neko vrsto «brezposelnih politikov», ki sicer ne silijo k nam, ki so pa slovenskemu narodu še bolj nevarni. To so politiki, o katerih vsi vemo, da so bili svoje dni kdaj izvoljeni, o katerih pa je nove svobodne volitve bržčas pokazale, da ne predstavljajo ali nikogar ali pa peščico osebnih prijateljev in koristolovcev. Ti «brezposelni politiki» slepijo sedaj ljudstvo z razglašanjem potrebe «močne koncentracije vlade», kakršna je v resnih trenutkih tudi v drugih državah v navadi.

Tem brezposelnim političnim gospodom povemo: Res je, časi so resni, hudo resni, kar čuti tudi sleherni hribovski kmet. Res pa je tudi, da v takih časih v demokratičnih državah sestavljajo koncentracijske vlade tako, da nosijo vse stranke enako odgovornost za usodo domovine. Zamolčali pa ste dejstvo, da so v demokratičnih državah bili vsi predstavniki strank kdaj pravilno in na demokratični način izvoljeni in da tako res vesoljni narod po svojih predstavnikih stori vse, kar je treba storiti za obrambo domovine. Vi pa niste bili izvoljeni tako in po vašem delu vam tudi narod ne more zaupati, da mislite res na blagor domovine in naroda in ne samo na svoje osebne politične časti in koristi.

NOV DUH V DAVČNI ZAKONODAJI

Nedavne davčne spremembe glede neposrednih davkov so povzročile mnogo hrupa. Zlasti se je dvignila, kakor je ugotovil «Hrvatski dnevnik», čaršija, ki je pričela uporabljati pri teh napadih celo sredstva, katera nimamo več za dopustna. Začela je namreč rovariti proti «viru vsega zla», proti sporazumu, češ če bo odstranjen vir, to je Hrvati, ki so teh novotarij krivi, bo odstranjeno tudi zlo.

Zakaj vse to? Zato, ker te davčne spremembe pomenijo začetek nove davčne dajatve so bile dalje mnogo pitalu sploh nevarna.

Pri nas je bilo že nujno potrebno, da se davčna bremena pravičnejše porazdelijo. Do sedaj je bilo v prvi vrsti z davki obremenjeno delo. Kmet, delavec in nameščeneec davčnemu vijaku skoro niso mogli uiti. Njihove davčne dajatve so bile dalje mnogo višje, kakor pa dajatve tistih, ki so služili s kapitalom, če upoštevamo razmerja dohodkov enih in drugih. Eksistenčni minimum (najmanj, kar je potrebno za življenje) je bil varovale v smešno nizki meri.

Pri obdavčenju kapitala je bilo tako, da je bilo nadzorstvo nad resničnostjo davčnih napovedi v veliki meri skoraj nemogoče in je bil z davki bolj obremenjen tisti, ki je bil bolj vreden. Na drugi strani pa je bila višina obdavčenja posameznikov v veliki meri prepuščena presoji uradništva. Zato so bile v različnih krajih naše države tudi občutne neupravičene davčne neenakosti. Mnogokrat pa so bila tudi odprta vrata korupciji.

Poudarjamo: S temi spremembami moremo soglašati le, če pomenijo samo začetek sprememb celotnega fiskalnega (državnega) gospodarstva. Nov pravičnejši duh pa je iz njih že sedaj jasno razviden, kajti ugoditi hoče vsaj deloma predvsem temeljni socialni zahtevi, da se naj obdavči kapital pred delom. To je da mora tisti, ki črpa svoj zaslužek iz dohodkov kapitala svoj žrtvovati za državo, kot tisti, ki živi samo od svojega dela. Pravilnosti te socialne zahteve menda ni treba posebej dokazovati.

Da tem načelom ugotovi je n. pr. ta davčna reforma majhna kmetijska gospodarstva sploh oprostila vsakega plačila davkov. Tudi sicer je plačilo davkov kmetom olajšala. Eksistenčni minimum nameščencev in delavcev, ki je oproščen plačila davkov, je zvišala ravno z najnovejšo odredbo na mesečno din 600.—. Torej gotovo dober začetek.

Na drugi strani pa je popolnoma pravilno pri kapitalno močnejših podjetjih ukinilo dosedanje samovoljo pri napovedovanju davkov.

Postavila je nova načela, ki omogočajo strožje nadzorstvo. Zato bodo bremena tudi v vsej državi bolj enakomerno in bolj pravično razdeljena. Določila pa je tudi strožje kazni, ki bodo otežile korupcijo in davčno utajo.

Na drugi strani pa moramo reči, da

Zato vam slovensko kmečko-delavsko ljudstvo ne verjame in zahteva najprej svobodne volitve in nato šele koncentracijsko vlado.

Pavel Kreutzer.

je davčna stopnja pri kapitalu zelo visoka in s tem seveda davčna obremenitev zelo bčutna ter bo verjetno v mnoga podjetja hudo zarezala. Razumljivo je, da napravlja nekatere mu podjetniku resne skrbi in to ne zato, ker bi se hotel izogniti tudi pravični obremenitvi.

Vprašamo, če je taka obremenitev kapitala pravična. Predvsem je ta potrebno upoštevati, da novih davčnih sprememb ni narekoval samo čut pravičnosti, temveč zlasti tudi nujna sila. V današnjih časih mora naša država, kakor je razumljivo in kakor je tudi te dni ugotovil finančni minister dr. Šutej, skrbeti v izredni meri za svojo varnost, zato da se sploh more ohraniti. Za to so potrebni izdatki, ki zahtevajo od državljana velike žrtve. Če bi teh izrednih potreb ne bilo, bi tudi nove davčne reforme ne terjale takih žrtve.

Na drugi strani pa je treba poudariti, da smo gotovo vsi z zelo malimi izjemami prepričani o pomembnosti naše države za nas, ki v njej živimo. O naši zvestobi do nje ne pustimo dvomiti. Zato vemo, da moramo vsi doprinesati žrtve. Če se pa tisti, ki kaj imajo, malo ogledajo okrog sosedov, potem bodo hitro prišli do zaključka, da obstoj naše države predvsem in v najvišji meri varuje njihove koristi, ki jih nikjer in nikdar več ne bi imeli tako varovanih. Zato je tudi pravica države, da v teh izjemnih časih zahteva od njih večje

žrtve. Ta premislek bi moral marsikoga, ki se danes z vso silo oteplje pred davki, spomniti njegove dolžnosti.

Končno pa poudarjamo, da gre marsikatera trdota naših davčnih reform na račun tega, da je to šele začetek, da je davčna sprememba še nepopolna in zato predvsem bremeni samo en del kapitala na korist drugega.

In to neupravičeno. Pri tem ne upoštevamo nekaterih nam nerazumljivih davčnih izjem in olajšav v korist tujezemskim družbam.

Opozoriti moramo namreč že danes le na kratko, da je za kapital naložen v podjetja ta davčna obremenitev zelo huda in dosega gotovo skrajno mero zmogljivosti.

Če bi pa v današnjem družbenem redu prišlo do preobremenitve podjetniškega kapitala, bi bilo to socialno zlo in tudi nevarno za državne koristi, posebej za državne dohodke.

Na drugi strani pa je socialno popolnoma nepravilno, če se ne zahtevajo najmanj vsaj enake žrtve tudi od tako imenovanega rentnega kapitala, ki je mrtev in brez vsake koristi za splošnost. Nasprotno, mnogokrat v škodo sodržavljanom kot tretji pobira dohodke. Socialno in davčno neupravičeno je, da se od tega kapitala ne zahteva žrtve, in sicer največjih žrtve v državi.

O teh naših ugotovitvah pa bomo razpravljali prihodnjič. L. V.

Kmečka država

«Brodsko Riječ», tednik, ki izhaja v Slavonskem Brodu, je objavil v svoji 24. številki zanimiv sestavek dr. Rudolfa Bičanića pod gornjim naslovom, ki ga v prevodu objavljamo:

«Kaj je kmečka država? Nekateri družbene skupine razširjajo, posplošujejo in hvalijo pojmovanje svoje skupine do države. Meščanski državi je vzor mesto. Ustanove srednjeveških mest se razširjajo na vse ozemlje države in pravica mest postane splošno državno pravo. (Ob razglasitvi državljanskega zakonika 1811. leta, je bilo poudarjeno, da se bodo kmečki odnosi uredili po kmečkem pravu, kar se do danes še ni zgodilo.) Delavski državi je vzor tovarna. Obliko tovarne bi rada razširila na vsedržavno organizacijo in «celice» so skupine delavcev posameznih tovarn. Bistvo kmečke države temelji torej na vasi. Podlaga organizacije kmečke države mora zato biti vas, in sicer vas, kakršna je bila pred prediranjem kapitalizma. Organizacija take vasi ni tako enostavna. Ta organizacija je povezana. V vasi imamo posamezne domačije, poleg njih pa imamo še skupne organizacije. Obstaja določen red obdelovanja, po katerem se na enem delu zemlje seje pšenca, na drugem koruza, a ostalo zemljo puste za praho. Živinoreja pa zahteva tudi kolektivne oblike posesti. Vasi imajo skupne pašnike. Poleg tega imajo skupne hoste, skupne kovačnice, skupen mlin, v katerem melje vsak dan druga družina. Vas ima javne usluž-

bence: pastirja, ovčarja in stražnika. Prenešana v današnje razmere moderne države, bi organizacija kmečke države bila taka: temelj države so kmečka gospodarstva. Skupni gozdovi in pašniki so prirodna bogastva, prirodne energije, ki morajo biti tudi skupna svojina. Skupna kovačnica in skupni mlin so težka in lahka industrija, sredstva proizvodnje, ki naj služijo skupnosti. Občinski uslužbenci so javni uslužbenci, ki naj delajo za skupnost.

Vsaka državna organizacija potrebuje tri temeljne elemente: ozemlje, ljudi in organizirano oblast. O ozemlju v kmečki državi ni treba še posebej razpravljati. Kar zadeva ljudi, je v kmečki državi nosilec politične oblasti kmečko ljudstvo. Samo po sebi je nesmiselno in zlobno, če kdo trdi, da mora kmečka država biti sestavljena iz samih kmetov. Noben kmet nima namena, da bi postal zdravnik, postajni načelnik ali kaj podobnega, bistveno pa je, da postane kmečko ljudstvo nosilec oblasti, tisti specifični element, ki označuje državno organizacijo. Kar zadeva organizacijo oblasti, je demokracija najboljša oblika države, ki bo kmečkemu ljudstvu zavarovala trajni in popoln vpliv na oblast.

Miselnost kmečke države odklanja zato nauk o harmoniji stanov, ki ga razširja katoliška cerkev in ki temelji na okrožnici «Quadragesimo anno», ki z nobeno besedo ne omenja kmeta, temveč samo kmečkega delavca, kar je povsem nekaj drugega. Kar zadeva razdelitev oblasti v tri

J. R.:

Pregled, razgled in pot

I.

Bolj kakor kdaj koli je danes naša usoda odvisna hkrati od zunanje političnega položaja in od notranje ureditve države. Zato je prav, da se dobro razgledamo, pregledamo vse in si izberemo tudi pravo pot.

So države, ki hočejo živeti na stroške drugih narodov, in države, ki hočejo živeti od lastnega dela in premoženja. Danes so v vojni tri države prve vrste: Nemčija z Anglijo in Francijo. Ali je mogoče, da se taki nasprotniki brez prave vojne pobotajo? Je, kadar je kje tretji, ki plača račun za pobot. V sporu med Nemčijo in Anglijo za zdaj ni plačnika, čigar premoženje bi odtehtalo tolikšen račun. Zato je pobot brez vojne izključen in naj nas ne motijo izmišljene vesti o mirovnih ponudbah, mirovnih posredovanjih in pogajanjih. Vse te izmišljotine so le sredstva «živčne vojne».

Da se sovražne velesile brez vojne lahko pobotajo le na račun tretjih, dokazuje zveza Nemčije in Rusije. Račun je za prvo silo odplačala Poljska, Nemčija je navrgla še baltske Nemce in Finsko. Spričo današnje politične morale ni ta zveza nič nenaavadna. Anglija je bila prav tako pripravljena zvezati se z Rusijo na račun Nemčije. Pri tem bi bila tudi brez očitania vesti žrtvovala še baltske države in Finsko, če ne bi imela strahu pred premočno Rusijo. Strah pred premočnim tekmečem brani Angliji tudi pobot z Nemčijo na račun Francije, Belgije in Holandske.

Zdaj so na svetu še štiri velesile, ki niso zapletene v obračun med Anglijo in Nemčijo. Te velesile so: Združene države ameriške, Italija, Rusija in Japonska. Vprašanje je, ali se moreta Anglija in Nemčija pobotati na račun, katere izmed teh? Združene države Ameriške in Japonska za to sploh ne prihajata v poštev. Ostaneta torej le Italija in Rusija. Italije Anglija bržčas ne bi hotela žrtvovati, ker bi imela potem močnega tekmeča v Sredozemskem morju. Iz istega razloga je Anglija tudi za mir na Balkanu in neodvisnost balkanskih držav. Torej preostane samo še Rusija. Znano je, da je Nemčija vrgla svoje oči še daleč preko Poljske in Anglija bi tudi z veseljem Nemčiji «prepuštila» velik kos Rusije, če ne bi skozi Ukrajino in čez Črno morje držala pot na petrolejska polja Mezopotanije. Razen tega se je Rusija na severu že zavarovala zoper vsa presenečenja, ki bi utegnili priti od Anglije ali Nemčije.

Drugo vprašanje je, katera izmed dozdaj nevtralnih velesil bi utegnila tej ali oni strani pomagati. Splošno kažejo velesile malo «veselja» za vojskovanje, ker vojskovanje tudi nobeni nič ne obeta. Združene države ameriške bi pač utegnile dejansko pomagati zaveznikom in jim najbrž tudi bodo, kadar ne bo nevarnosti od Japonske, ki bi utegnila v korist Nemčije delati v vzhodni Aziji velike preglave Angležem, Francozom, Američanom in Holandcem. Ker pride Angliji še lahko prav Rusija kot krotiteljica Japonske, je razumljivo njeno previdno zadržanje. Seveda se pa Rusija z Japonsko ne bo spuščala v vojno za koristi drugih velesil, temveč le za svoje. Prav tako ni verjetno, da bi Rusija vojaško pomagala Nemčiji, ker na to kar potrebuje za zavarovanje Črnega morja, lahko še malo počaka.

V najbolj neugodnem položaju pa je danes Italija. Vojskovanja se je že naveličala, ker se je po 1918. letu

vojskovala že v vseh svojih kolonijah, v Abesiniji, Španiji in Albaniji. Ravno nanjo pa bo pritisk, naj se pridruži tej ali oni strani, največji, medtem ko Italija sama ne more od nobene strani pričakovati nagrade za udeležbo. Nemškega ozemlja ne potrebuje, Tunisa ne dajo Francozi, Egipta in Sudana pa Angleži ne. Razen tega bi Nemčija Italiji v vojni zoper Anglijo ne mogla dosti pomagati, Angleži pa tudi Italiji v vojni z Nemčijo ne. Nasprotno pa je vsa italijanska kolonialna posest v nevarnosti, če se Italija zaplete v vojno z Anglijo, ker le-ta močne italijanske mornarice ne gleda preveč prijazno in je bil še pred rimskim imperijem na svetu egiptovski imperij, kateremu so pripadale vse italijanske kolonije.

Vojna na zapadu se niti še začela ni, kajti vsi nasprotniki se nanjo šele pripravljajo. Večji spopad bi zdaj še ne mogel prinesiti odločitve in bi le motil letošnje spravilo žetve ter nadaljevanje priprav za odločitev. Pred jesenjo ne moremo nič posebnega pričakovati. Vse nevtralne države, zlasti manjše pa bodo čutile čim dalje hujši pritisk Anglije in njenih blokadni prizadevanj. Kadar bo An-

glija vojaško dovolj pripravljena, se bo morala tudi marsikatera izmed nevtralnih držav odločiti, tem bolj, ker dandanes vojna hudo prizadeva tudi nevtralce. Na drugi strani pa bodo razne male države izpostavljene veliki nevarnosti tudi tedaj, kadar velesila, ki jemlje od njih blago ne bo imela več s čim plačati. Ta nevarnost jim bo najbolj grozila po upravljeni žetvi.

Po vsem tem vidimo, da nevtralnost manjših in celo velikih držav ni odvisna zgolj od njih samih, temveč od okoliščin, ki jih utegnejo slednjič vendarle zaplesti v vojno. Treba se je torej na vsak način na vojno pripraviti, kajti zmeda bo še dovolj velika in v odločilnih trenutkih zgodovine mora biti narod na mestu. Prva zapoved je danes: glej trezno, ne daj se begati in bodi pripravljen na vse!

Da pa moremo biti res pripravljeni za obrambo svoje neodvisnosti, je potrebno, da čim prej uredimo notranje razmere v državi. Le notranje močna država bo v vseh viharjih kljubovala nevarnostim od zunaj. To hočemo in za to tudi delamo.

Državni preračun za štiri mesece

31. marca je poteklo preračunsko leto 1939/40. Vlada je na podlagi ustave izdala sedaj, ker ni narodne skupščine, preračunske dvanajstine za štiri mesece: april, maj, junij in julij.

Člen 102. ustave z dne 3. septembra 1931 predvideva, da se mora državni preračun predložiti narodnemu predstavništvu najdalje do 20. novembra vsakega leta. Ker pa narodne skupščine ni, državni preračun ni mogel biti sprejet na temelju omenjene uredbe. Iz istih razlogov tudi niso mogle biti izglasovane preračunske dvanajstine, kakor to določa 1. del člena 103. ustave. Ostala bi tretja rešitev, ki jo ustava predvideva: podaljšanje preračuna z ukazom, in to največ za 4 mesece, kakor to določa čl. 103. ustave, drugi odstavek. Tak način podaljšanja preračuna bi nas lahko zadovoljil v rednih časih. Toda naša država se nahaja danes v izrednih razmerah, in to tako na zunanje-političnem kakor na notranjepolitičnem polju. Zato je bilo treba opustiti še to rešitev. Zaradi vojne v Evropi so v prvi vrsti narasle potrebe državne vojne sile. Navadno podaljšanje starega preračuna se torej ne bi dalo uporabiti za preračun ministrstva vojske in mornarice. Notranjepolitični razlogi prav tako govore za to, da se ne izvede navadno podaljšanje preračuna. Novo stanje, ki je nastalo z uveljavljenjem uredbe o banovini Hrvatski, mora imeti za posledico tudi določene spremembe v preračunu. S prenosom določenih poslov od države na banovino Hrvatsko so bile izvršene spremembe glede izdatkov že

v teku sedanje preračunske dobe. Z uredbo z dne 26. oktobra 1939 je bil državni preračun stesnjen za znesek kreditov, ki so bili preneseni na banovino Hrvatsko. Zato se je podaljšal sedanji preračun za štiri dvanajstine, toda s potrebnimi popravki tako v računskem delu kakor v delu z zakonskimi določbami.

Ker država ne more ostati brez preračuna, sprejetje rednega preračuna pa je nemogoče, je bilo potrebno sprejeti take dvanajstine, ki bodo kar najbolj ustrezale potrebam naše politične in gospodarske stvarnosti.

Finančni minister dr. Juraj Šutej je preračunske dvanajstine pojasnil v posebnem govoru v radiu iz katerega posnemamo:

Državni preračun je znižan za zneske, ki so preneseni na Hrvatsko. Za štiri mesece znašajo postavke dvanajstlin 5.125.531.108 din, povečanje v primeru s preračunom 1939-40 za odgovarjajoče mesece znaša 809.864.441 dinarjev. Porast izdatkov za vojno ministrstvo znaša 936.030.042 din. Če bo prihodnost terjala še večje izdatke, bo treba zanje dobiti potrebna kritja. — Posebna odredba daje vojnemu ministrstvu pravico, da seže v izdatkih v primeru potrebe tudi preko določenih kreditov. Ko bo določena točna vsota prenosa na banovino Hrvatsko, bodo gornje državne postavke nekaj zmanjšane.

Obenem z uveljavljenjem preračunskih dvanajstlin je bil podpisan tudi preračun banovine Hrvatske, ki znaša 1.451.000.000 din.

„Slovenec“ proti dr. Bičaniću

Znani sodelavec dr. Mačka, gospodarski pisatelj dr. Bičanić, je dejal, da se hrvaška kmečka banovina ne more urediti po načelih znane papeževe okrožnice «Quadragesimo anno», ki naj velja katoličanom kot edino navodilo za ureditev sodobne družbe. Nekateri hrvaški katoliški listi so dr. Bičanića zaradi tega napadli in ljubljanski «Slovenec» je dne 28. 3. pod naslovom: «Hrvati zoper dr. Bičanićeve ideje» ponatisnil sestavek sušaske «Istine», ki močno neokusno napada dr. Bičanića.

Ne mislimo braniti dr. Bičanića, toda povedati moramo, da se pri ureditvi svojega političnega doma prav tako kakor Hrvatje tudi Slovenci ne moremo vzgledovati samo po pape-

ževi okrožnici «Quadragesimo anno». Vsak narod odloča sam, koliko se mu zdi v tej okrožnici dobro in koliko ne. S tem se narod še ni pregrešil proti veri in, če se natanko pomisli, tudi ne proti cerkvi, kajti ravno ljubljanski «Slovenec» je že zastopal mnenje, da se v preteklih časih cerkev ni vmešavala v red družbe in je priznala vsakega kakršen je bil, ker je njena skrb veljala le dušam. Zato ni razloga, čemu naj bi cerkev zdaj zveličanje duš spravljaja v odvisnost z narodovo posvetno ureditvijo družbe. Vera bo najmočnejša moralna sila tedaj, ko njena cerkev ne bo odvisna od posvetne organizacije družbe.

Kdo je oproščen zemljarine?

Med uredbe sedanje vlade, ki imajo namen olajšati težki položaj kmetov, je brez dvoma važna uredba o odpravi zemljarine, ki je bila uveljavljena 23. decembra 1939. Po tej uredbi je oproščen plačevanja zemljarine in drugih davkov in doklad razen občinskih, kmet, katerega posestvo (v območju ene davčne uprave) ne presega 1000 din čistega katastrskega donosa.

Posestva kmetov so opisana, ocenjena in razdeljena po načinu obdelave v zemljiških katastrih. (Zemljiški kataster je knjiga, v kateri so vpisana in ocenjena po dohodkih ter razdeljena po razredih vsa posestva katastrske občine; vodi se pri vsaki katastrski upravi). Zemljišča so razdeljena na njive, travnike, vrtove in sadovnjake, vinograde, pašnike, planine, gozdove, stavbišča in drugo neplodno zemljo. Ta razdelitev pa se deli dalje v razrede, ki jih je 8. Zemljišča I. razreda imajo največji čisti katastrski donos in je zato tudi njihova obdavčitev največja; zemljišče osmega razreda je najnižje ocenjeno in plačujejo zato tudi najmanj davka, ker je njegov čisti katastrski donos najmanjši.

Čisti katastrski donos se izračuna na naslednji način: Najprej se izračuna denarna vrednost srednjega letnega pridelka pri različnih pridelkih, ki se nato zmanjša za 20%. Od preostalega zneska pa se nato odbijejo stroški pridelovanja. Vsota, ki ostane je čisti katastrski donos, ki je za podlago obdavčenja zemljišča.

Ker je bila ocena in razdelitev zemljišč po razredih izvršena še v bivši Avstriji, je čisti katastrski donos naših kmetij izražen še v zlatih kronah, ki se nato poveča 36 do 40 krat, pri čemer se računa, da je zlata krona enaka dinarju. V bivši Avstriji je bil čisti katastrski donos še likortoliko pravičen, čeprav je bil že zgodaj določen, je postal po vojni zaradi opisanega načina izračunavanja krivičen, ker vrednost dinarja ne odgovarja vrednosti zlate krone še manj pa odgovarja izračunani čisti donos sedanji vrednosti kmetijskih pridelkov.

Zaradi tega je nemogoče postaviti točno trditve koliko posestev in v kakšni velikosti je oproščenih zemljarine. Kajti katastrski čisti donos je tako različen, da je treba v posameznih primerih izračunati in ugotoviti ali je zemljišče oproščeno zemljarine ali ne. Iz podatkov, ki sem jih mogel zbrati bodo oproščena zemljarine posestva naslednje velikosti: na Dolenjskem in Beli Krajini 3—7 ha, v ljubljanski okolici in na Gorenjskem 3—6 ha, na Notranjskem in Kočevskem 4—8 ha, Slovenskih goricah in mariborski okolici 1,5—3 ha. Ista mera kot velja za Dolenjsko in Notranjsko bo veljala deloma tudi za šmarnski, slovenjgraški in dravogradski okraj. Savinjska dolina pa ima precej podoben položaj kot Slovenske gorice in mariborska okolica.

Seveda niso te trditve in cenitve popolnoma točne. Najboljše merilo, da bo kdo vedel, če je oproščen plačevanja zemljarine ali ne je: če je plačeval do sedaj izpod 100 din zemljiškega davka, je zemljarine po novi uredbi oproščen, če pa je plačeval nad 100 din pa ne; zemljarina namreč znaša 10% čistega katastrskega dohodka.

Kot vidimo iz gornjih primerov, oprostitev plačevanja zemljarine ni prinesla slovenskim kmetom posebnih koristi, ker je čisti katastrski donos za Slovenijo izračunan veliko previsoko, pa tudi sedanja razdelitev zemlje v osem razredov ni pravična, ker je le preveč zemljišč v tretjem in četrtem razredu, ki spadajo v peti, šesti ali sedmi razred. Ponovna ocenitev zemljišč in določitev novega čistega katastrskega donosa bi bila nujno potrebna, ker le tako bi dosegla uredba o oprostitvi plačevanja zemljarine tudi v Sloveniji svoj namen!

Josip Udovič

(Nadaljevanje iz 1. strani.)

elemente, prevladuje v kmečki vladi sodna oblast. Nauk o neprestani narodni suverenosti (vrhovnosti) bo preprečil, da bi ljudstvo samo vsaka štiri leta, tedaj, ko voli ali ne voli, izvrševalo svojo oblast, temveč bo neprestano izvrševalo svojo vrhovno oblast.

Dogodki po svetu

Francija in Anglija nerazdružljivi

Nemčija je že večkrat poskušala ločiti Anglijo in Francijo, ker upa, da bi potem lažje dosegla svoj namen. Vsi poskusi so prepadli in v Angliji in Franciji je zmagalo prepričanje, da sta obe državi navezani druga na drugo na življenje in smrt. To mišljenje, ki je bilo vedno močno zlasti v Franciji, je dobilo še posebno potrdilo na zadnji seji vrhovnega vojnega sveta zaveznikov, ki je bila pretekli petek v Londonu.

Na tej seji je bila sprejeta naslednja izjava, ki jo zaradi pomembnosti objavljamo.

Vlada francoske republike in kraljevska vlada Anglije in Severne Irske sta se medsebojno sporazumeli, da se v sedanji vojni ne bosta pogajali in sklepali premirja ali miru, razen po medsebojnem sporazumu. Tu-

di ne bosta preučevali mirovni pogojev, razen takih, ki bodo po medsebojnem sporazumu dajali poročstvo za trajno varnost. Po sklenitvi miru se zavezujejo obe vladi, da bosta vzdrževali medsebojne odnose v svojih akcijah v vseh ozirih, dokler bo to potrebno za njuno varnost in rekonstrukcijo drugih narodov, kakor tudi vzpostavitev mednarodnega reda, ki naj zavaruje svobodo vseh narodov, spoštovanje zakonitosti in ohranitev miru v Evropi.

S to izjavo sta se združili Francija in Anglija ne samo za čas, dokler bo trajala vojna, temveč za daljšo dobo, ko se bo delal v Evropi na temeljih bodočega miru nov red. To tesno sodelovanje pa napoveduje tudi pozitivitev zavezniške vojaške in diplomatske delavnosti.

+ **Gospodarske izgube Finske.** Z ozemljem, ki ga je morala Finska odstopiti Sovjetski zvezi je izgubila 10% industrije, vodne sile za 100.000 konjskih sil, katerih vrednost se ceni na okrog 2 milijardi finskih mark (finska marka ima približno enako vrednost kot dinar) 11% celokupne površine gozdov in svoje najboljše železne in bakrene rudnike. Skupna škoda, ki jo je utrpela Finska, znaša okrog 15 milijard dinarjev.

+ **Sovjetske izgube v finko-sovjetski vojski** so znašale 48.745 mrtvih in 158.853 ranjenih. Tako je poročal na zasedanju sovjetskega parlamenta sovjetski zunanji komisar Molotov.

+ **Amerika pripravlja** v Tihem oceanu velike pomorske manevre, da preizkusi moč svoje vojne mornarice. Častniki in vojaki, ki se bodo udeležili teh manevrov ne bodo smeli dati nobenih pojasnil.

+ **Na zapadnem bojišču** je postalo zadnji čas bolj živahno. Boji izvidniških čet in letalske borbe v zraku so vedno pogostejše.

+ **Jugoslovanska-rumunska gospodarska zbornica**, ki je bila ustanovljena nedavno v Beogradu, je bila ustanovljena sedaj tudi v Bukarešti. Jugoslavijo je zastopal trgovinski minister dr. Ivan Andres.

+ **Kitajsko vlado Vangčigveja**, ki so jo postavili Japonci, Anglija in Združene ameriške države ne priznajo. V Ameriki se nahaja sin kitajskega voditelja in predsednika vlade v Čungkingu generala Čangkajška, kjer vodi protijaponsko agitacijo ameriških Kitajcev.

+ **Poljska «Bela knjiga».** Zdaj so Poljaki izdali «Belo knjigo», v kateri je opisan razvoj poljsko-nemških in poljsko-sovjetskih odnosov. Nemci so zaradi poljske «Bele knjige» nezadovoljni.

+ **Amerikanci so zaplenili največji francoski parnik «Normandie»**, ker družba, ki je lastnica veleparnika ni poravnala svojih obveznosti ameriškim družbam v znesku 281.000 dolarjev (17 milijonov din).

+ **Angleži bodo pomorsko blokado** še bolj poostri. Iz Švedske hočejo preprečiti vsak izvoz železa v Nemčijo. Pa tudi nemški uvoz iz Amerike po Tihem oceanu po sovjetskih ladjah bodo onemogočili. Dve sovjetski ladji, ki sta po angleškem mnenju prevažali za Nemčijo so Angleži že prijeli in jih izročili francoskim pomorskim oblastem. Sovjeti so zaradi tega v Londonu protestirali, toda brezuspešno.

+ **Tudi Grčija si je zgradila obrambno črto**, ki jo je krstila po ministrskem predsedniku generalu Metaxasu. Delalo jo je štiri leta nad 3000 delovcev.

+ **400.000 civilistov** po največ žen in otrok, je po poročilih poljske vlade padlo v poljsko-nemški vojni.

+ **Sovjetsko zvezo bi radi ločili od Nemčije Angleži.** Zato so pripravljene skleniti s Sovjeti novo trgovinsko pogodbo.

menti in dopisi poslaništev, zbrani v knjigah, ki jih izdajajo vlade vojskujočih se držav. Svoje ime so dobile po barvi platnic. Nemška je bela, angleška modra in francoska rumena.) Nemčija si ponovne izvolitve Roosevelta za predsednika ne želi, zato spletkari proti njemu, češ da je sokriv sedanje vojne.

+ **Volitve v Kanadi.** Takoj po velikonočnih praznikih so bile v Kanadi parlamentarne volitve. Zmagala je z veliko večino vladna stranka.

+ **Sovjetski poslanik v Parizu** Surič je bil na zahtevo francoske vlade iz Pariza odpoklican. V Moskvo je potoval skozi Jugoslavijo in Romunijo.

+ **Karelsko-finska republika** je bila ustanovljena kot sestavni del Sovjetske zveze iz ozemlja, ki so ga morali odstopiti Finci Sovjetom. Vlado te federativne republike, ki je samo na zunaj samostojna, ima v rokah finski narodni izdajalec Kuusinen. Vsa oblast je dejansko v rokah sovjetskih diktatorjev.

+ **100.000 nemških kmetov** so naselile nemške oblasti na poljskem Pomorjanskem, kjer so Nemci razlastili vso zemljo, ki je bila poljska last.

+ **Nemci so izvedli** v sedanji vojni 259 napadov na zveznike in nevtralne ladje. Tonaža potopljenih ladij znaša 40.000 ton, 260 je bilo človeških žrtev, 12 nemških letal pa je bilo sestreljenih.

+ **Angleži in Francozi** so naročili v Ameriki 3300 letal v vrednosti 50 milijonov dolarjev (2400 milijonov dinarjev).

IZ DOMAČE POLITIKE

= **Finančna samostojnost Hrvatske.** S sprejetjem preračunskih dvanajstin je bilo tudi rešeno vprašanje finančne samostojnosti banovine Hrvatske. Banovina Hrvatska bo imela lastne dohodke, ki jih bo pobirala z lastnimi finančnimi organi. Država bo imela še vnaprej določene dohodke, ki jih bo prav tako pobirala s svojimi finančnimi organi. V bodoče bodo na Hrvatskem dvojni finančni organi: banovinski in državni. Izven teh bodo kot zvezna upravna točka še posebni skupni finančni organi.

= **Nesloga med bosanskimi muslimani**, o kateri smo že poročali, zavzema vedno večji obseg. Muslimani so politično organizirani v Hrvatski seljački stranki in JRZ. Muslimane, ki pripadajo HSS, vodi prof. Hakija Hadžić, ki je imel v zadnjem času posvete z verskim poglavarjem muslimanov Fehimom Spahom, ki je brat umrlega ministra in voditelja muslimanov dr. Mehmeda Spaha. Za vodstvo muslimanov, ki so v JRZ, pa se potegujeta minister dr. Kulenović, ki je bil izbran za voditelja po smrti dr. Spaha, in bivši minister dr. Šefkija Behmen, ki je s Kulenovićem politiko nezadovoljen.

= **Hrvati zahtevajo volitve v hrvatski sabor.** Hrvatski časniki vedno bolj odločno zahtevajo volitve v hrvatski sabor. Banska oblast pa je tudi dokončala vse priprave. Volilcev, ki bodo smeli voliti v sabor, je 1.039.607.

= **Socialisti se organizirajo.** V nedeljo je bila v Mariboru konferenca socialistov iz mariborske okolice. Konferenca se je udeležil tudi voditelj socialistov dr. Živko Topalović iz Beograda, ki je imel daljši govor. Izvoljen je bil tudi ožji odbor socialistične stranke, v katerega so bili izvoljeni gg. Viktor Eržen, Jelen in Josip Petejan.

= **Volitve v Kmetijsko zbornico** za Vrbasko banovino so bile v nedeljo. Hrvatska seljačka stranka in Samostojna demokratska stranka, ki sta združeni v Kmetijsko-demokratski koaliciji, sta nastopili pri volitvah skupno. Kjer pa ni bilo kandidatov KDK, so glasovali njeni pristaši za zemljoradnike.

= **Krščanski socialisti**, ki so strokovno organizirani v Jugoslovanski strokovni zvezi, so pisali ljubljanskemu škofu posebno pismo, v katerem se branijo pred napadi in spletkami slovenskega Jugorasa (Zveze združenih delavcev). Jugoslovanska strokovna zveza, ki jo je ustanovil dr. Janez Ev. Krek, je zaradi svoje doslednosti in demokratičnosti neprijateljska slovenskemu «katoliškemu» vodstvu.

= **Tajno tiskarno frankovcev** je odkrila v Koprivnici na Hrvatskem zagrebška policija. Našla in zaplenila je tudi več tisoč letakov, ki so jih izdali frankovci proti politiki dr. Mačka. Tiskarnarja so zaprli in prepekljali v zagrebške zapore.

Bodimo samostojni!

Že v drugi številki «Slovenske zemlje» smo v sestavku «Le vkup, le vkup, uboga gmajnal!», poudarili, da odklanjamo vsako združevanje in da sprejemamo v svoje vrste le posameznike, nikakor pa ne organiziranih skupin. Iz nekaterih dopisov, ki smo jih prejeli, smo pa ugotovili, da nekaj naših somišljenikov tega še vedno pravilno ne razume. Ni naš namen, da bi danes raziskovali vzroke, ki so jih privedli do napačnega mišljenja, da je treba danes združiti vse, kar ni v «Slovenčevem» ali «Jutrovem» taboru, češ, potem nas bo veliko in pridemo prej do cilja. Nekaterim se pač hudo mudi in bi že radi prišli do končnega cilja na lahek način.

Če hočemo kdaj priti do svojega končnega cilja, to je do uresničenja svojega kmečko-delavskega programa, ki smo ga za pravega spoznali in za svojega sprejeli, potem pač ne moremo sodelovati s skupinami, ki imajo drugačne programe in ki drugače kot mi gledajo na ureditev države, družbe in gospodarstva. Volk in ovca ne spadata pod eno streho, če nečemo ovce žrtvovati volku. Tako tudi ne spadajo pod eno politično streho skupine, ki imajo nasprotujoče si poglede na svet in življenje. Menda bo to vsak naš somišljenik razumel.

Mi smo tukaj in slovenskemu kmečko-delavskemu ljudstvu smo razglasili svoja načela o ureditvi države in družbe. Povedali smo tudi svoje temeljne zahteve, ki jih hočemo uveljaviti. Kdor je spoznal, da so te zahteve upravičene in da so naši pogledi na državo in družbo pravilni, naj pride k nam in naj sodeluje v naših vrstah. Nikogar ne odklanjamo, čeprav ni bil do danes pri nas, da se le ni pregrešil proti načelom demokracije in človečnosti.

Prav je, če ob tej priložnosti povemo, kakšne so bile strankarske nazmere na Hrvatskem 1904. leta, ko sta brata Radića ustanovljala Hrvatsko kmečko stranko. Tam so imeli tedaj kar sedem strank, in sicer: madjaronsko, hrvatsko stranko prava, Starčevićovo stranko prava, socialistično, krščansko-socialno in srbsko stranko, a ravno tedaj se je ustanovljala tudi že katoliška stranka. In vendar sta brata Radića ustanovila še osmo, to je kmečko stranko. In kaj menite, da niso takrat ostale stranke govorile, češ, kaj je treba še te stranke, saj kmet je lahko v naši stranki itd. A kljub vsemu temu sta brata Radića vztrajala, ker sta vedela, kaj pomeni za hrvatski narod neodvisna kmečka stranka. Tudi njena pot je bila trnjeva. Stranka je bila ustanovljena 22. decembra 1904. leta, a njen program je bil objavljen 1. januarja 1905. leta. Pri volitvah 1910. leta je stranka dobila 16.000 glasov, a tri leta kasneje 17.000 glasov. Šele po 36. letih trdega, požrtvovalnega in vztrajnega dela je prišla stranka do svojega pravega cilja — oblasti. Če bi se hrvatskim kmetom takrat tako mudilo, kakor se danes mudi nekaterim našim somišljenikom, danes na Hrvatskem prav gotovo ne bi imeli kmečke demokracije. To se pravi, da se danes v hrvatskem javnem življenju ne bi mogla uveljavljati volja večine hrvatskega ljudstva.

Večino ljudstva sestavljata v Sloveniji kmet in delavec. Zato hočemo, da pride kmečko-delavsko ljudstvo tudi do veljave. Podpreti ga morajo pri tem njegovem prizadevanju tudi vsi ostali stanovni, ki živijo od družbi koristnega dela. Zato smo ustanovili svojo stranko in zato od začetke poti tudi nikoli odnehali ne bomo.

Varujmo svojo samostojnost in pazimo, da se ne prikradejo v naše vrste, še celo pa ne na odločilne položaje, volkovi v ovčjih kožuhih, ki hočejo s svojim pridigovanjem o «združitve vseh konstruktivnih (ustvarjajočih) sil» ponovno razbiti strnjene kmečke vrste, kakor so jih pred leti že razbili. Pogumno nadaljujmo svoje delo in zmagali bomo!

Slovenski šport

Naši bralci se bodo naslovu začudili in menili, da hočemo prinašati odslej športna poročila. Nimamo tega namena, čeprav se nam zdi šport za vzgojo in življenje naroda zelo pomemben. Iz tega razloga se tudi v mislih pomudimo pri našem najnovejšem športnem dogodku, da je slovenski nogomet v državi na — zadnjem mestu.

To je za Slovence zelo značilno, pa tudi nadvse žalostno spričevalo. Pri nogometu se bojuje enajst mož brez poveljevanja in z naporom vseh svojih sil za zmago tako, da drug drugemu pomagajo. Igra zahteva veliko požrtvovalnosti, nagle odločnosti, močne volje in mnogo čuta za skupno delo. Ni zaman ravno ta šport na angleških

visokih šolah v toliki časti, kajti dober nogometaš ni samo dober atlet, temveč požrtvovalen, discipliniran in vztrajen človek. Pri športu se pokažejo vse vrline naroda in Finci so dokazali, da niso samo dobri športniki temveč tudi junaški branilci domovine. Zato je žalostna slika našega športa tudi nadvse žalostna slika slovenskega naroda, med katerim se ne najde nekaj enajstoric, ki bi se brez osebnega častihlepa in intrigiranja in brez poveljevanja znali bojevati za skupno zmago.

Te žalostne slike ne polepša niti naš veliki športni ponos — orjaška skakalnica v Planici, na kateri dosežajo rekorde tujci, medtem ko se naša kmečka mladina smučka na dogah.

Naše gospodarstvo

Važna uredba za hmeljarje

Kmetijski minister dr. Čubrilovič je podpisal uredbo o hmelju in hmeljarskih združenjih, ki jo zaradi važnosti za slovenske hmeljarje v izveščku prinašamo.

Po novi uredbi bo kmetijski minister po zaslišanju hmeljarskih združenj in banovinskih hmeljarskih strokovnjakov določil površino zemlje, ki se bo lahko zasadila s hmeljem v pridelovalnih okoliših, kjer se prideluje hmelj v večjem obsegu. Hmeljniki izven teh okolišev, ki so se opustili se smejo na novo obnoviti toda samo v starem obsegu. Uredba razdeljuje državo na tri hmeljske okoliše. Štajerski okoliš obsega vse občine celjskega okraja in občine Marenberg, Muto, Vuhred, Vuzenico in Ruše.

Nova uredba določa, da se mora ustanoviti v vsakem hmeljarskem okolišu hmeljarsko združenje, ki bo zastopalo koristi hmeljarjev, pospeševalo pridelok in prodajo, prirejalo sezonske vzorčne sejme (razstave) in imelo nadzorstvo o lastnikih nasadov, površini zemlje zasajene s hmeljem ter sestavljalo statistike o pridelku in prodaji hmelja. Dalje bo hmeljarsko združenje dajalo banovinski hmeljarski zadrugi predloge, na podlagi katerih bo komisija izdajala dovoljenja za povečanje, opustitev in obnovitev hmeljskih nasadov.

Vsak lastnik hmeljskega nasada bo moral biti član hmeljskega združenja; če obstoja v enem hmeljskem okolišu več hmeljarskih društev se bodo morala združiti v roku, ki ga bo določila banovina, v eno združenje. Vsak član združenja bo moral prispevati letno združenju 1% prodajne vsote svojega hmelja, ki ga lahko združenje na letnem zboru poveča na 2%. Ta prispevek bo smel

kupec odbiti in ga sam izročiti združenju.

Ves hmelj bo moral biti oznamkovan. Trgovina s hmeljem, ki bi bil brez uradne znamke, je prepovedana. V vsakem okolišu bo od banovine postavljena komisija, ki jo bodo sestavljali pridelovalci hmelja in trgovci s hmeljem v razmerju 3:1 (na tri pridelovalce hmelja bo prišel en trgovec). V to komisijo, bo imenoval ban še enega kmetijskega, po možnosti hmeljarskega strokovnjaka. Sedež in število članov komisije bo določil ban. Naloga komisije bo nadzorstvo nad pridelkom hmelja, oznamkovanje hmelja in pospeševanje hmeljske trgovine.

S hmeljsko trgovino se bodo smele v bodoče pečati samo hmeljarske zadruge in trgovci z zato izdanim dovoljenjem. Od pridelovalcev se bo smel hmelj kupovati samo na vzorčnih sejmih (razstavah).

Vsak hmeljar bo moral prijaviti pristojnemu občinskemu uradu površino hmeljskih nasadov ter sadik. Na hmeljskih nasadih bo moral vsak lastnik napisati na vidnem mestu svoje ime, površino in število sadik.

Pregreški proti tej uredbi se bodo kaznovali z denarno kaznijo do 10 tisoč dinarjev ali z zaporom do 30 dni. Kazni bodo razglašala okrajna glavarstva. Denarne kazni se bodo porabile za izboljšanje hmeljskega pridelka, zato bo ustanovljen pri vsakem hmeljarskem združenju poseben sklad.

Kdor bo zasadil hmelj brez dovoljenja, ga bo moral na zahtevo glavarstva izpuliti v treh dneh, če ne ga bo oblast sama na njegove stroške.

Ko bo stopila v veljavo ta uredba bo prenehal veljati pravilnik o kontroli hmelja, ki je bil izdan 10. junija 1952.

Kakšne nasledke bo imela letošnja huda zima?

To vprašanje se vsiljuje marsikateremu kmetovalcu, a se nanj še ne da točno odgovoriti. Vendar pa je dognano, da so utrpele škodo zaradi zimske pozebe skoraj vse kmetijske kulture. Strokovnjaki so ugotovili, da je pozebla vinska trta ponekod celo prav občutno. Tako so izračunali, da znaša škoda v nekem vinogradu v Gomili pri Sv. Bolfenku pri Središču 30%, pri mozlavcu celo nad 80%. Obseg pozebe pri vinski trti je odvisen od lege, vrste, starosti nasada, od zemlje in od načina gnojenja ter še od raznih drugih okoliščin. — Škoda po pozebi so umni vinogradniki skušali ublažiti z daljšo rezjo, kot je sicer običajna v normalnih letih.

Huda zima je prav posebno prizadela naše sadjarstvo. Sadno drevje je poškodovano tako, kakor ne pomnijo najstarejši ljudje. Pozeba pri nekaterih koščičarjih je skoraj popolna in le malo je morda takšnih zavarovanih leg, kjer bo letos razcvetela kakšna breskva ali marelica. Tudi češplje, ki so lani močno obrodile so že danes skoraj popolnoma suhe in se sploh ne bodo zbudile iz svojega zimskega spanja. Nekoliko na boljšem so češnje in višnje. Pri jablanah se opazja zimska pozeba na ravnam in odprtem svetu, in sicer najbolj pri kanadki, damazonki in ontario jablani. V takem

svetu tudi hruške od pozebe niso izvzete.

Pozeba je popolna, kjer je skorja rjava in se začinja sušiti. To opazimo pri breskvah in marelicah. Delna pa je pozeba tam, kjer je skorja še sveža in zelena. Očesca pa so rjava, kar se dožene, ako se jih prereže z ostrim rezilom preko srede.

Drugi in v nekaterih primerih še hujši udarec pa je zadal našim sadjarjem zajec. Svoje uničujoče delo so zajci izvrševali tem lažje in bolj nemoteno, ker se lovci niso hoteli izpostavljati hudi zimi. Jablane kažejo danes žalostno sliko opustošenja. Ako so zajčje oglodavine take, da je drevesna skorja v obsegu debela popolnoma pretrgana in ni zveze med neoglodanim spodnjim in gornjim delom debela je takšno drevo zapisano posušenju in zanj ni več nobene rešitve. Manjše oglodavine pa je obdati z obližem iz ilovice in nato zavezati, ali pa namazati s tvarino, ki ne uničuje kambija, t. j. s cepilno smolo. Da rana lažje in hitreje zaraste stimo prav, ako jo obrežemo z ostrim nožem, preden jo zamažemo.

Zopet se moramo vprašati, ali naj prizanašamo zajcu še vnaprej, ali pa naj mu odvzamemo legitimacijo zavarovane gozdne živali.

Štampar Vekoslav, Ljutomer.

podražila prej, dokler ne bodo končana trgovinska pogajanja z Italijo in Nemčijo. Pogajanja se bodo začela še ta mesec.

o Izvoz jajc iz Slovenije stalno raste. Lani se je izvozilo samo iz ljutomerskega okraja 204 vagona jajc. Največ jajc je bilo izvoženih v Švico (117 vagonov), v Nemčijo 45, na Češko 26, v Italijo in Anglijo 6 vagonov. Skupna vrednost izvoženih jajc z ovoji je nad 12 milijonov dinarjev. Kokošjereja je pomembna za

malega človeka, zato bi ji morali posvetiti še več pozornosti in skrbi.

o Selitev industrije iz Hrvatske, ki je vedno večja, bo banska oblast Hrvatske prepovedala. Prav bi bilo, da bi se tudi industriji iz Slovenije, ki se seli zaradi pohlepa po večjih dobičkih na jug, prepove in onemogoči selitev iz Slovenije.

o Podražitev mesa v Ljubljani je dovolila na prošnjo ljubljanskih mesarjev banska uprava. Poleg tega je dovolila še nekaterim ljubljanskim trgovcem podražitev nekaterih vrst blaga. Ali je banska uprava upoštevala tudi kupno moč potrošnikov, je drugo vprašanje, o katerem bomo še spregovorili.

o Pocenite petrolej! Podeželsko ljudstvo le s težavo zmore visoko ceno petroleja. Ker bo Romunija pocenila naši državi nafto za okrog 20 odstotkov, ki se moral vsaj za toliko poceniti tudi petrolej.

o Vinska razstava v Šmarju pri Jelšah. Podružnice Vinarskega društva šmarskega okraja prirede 7. in 8. aprila v Šmarju pri Jelšah vinskoro razstavo in sejem. Razstavljena bodo najboljša vina iz gorice šmarskega okraja: iz Virštajna, Tinskega, Sv. Petra pod Sv. Gorami, Drevenika in Dolge gore.

*

Sejmi

8. aprila: Vinica.
9. aprila: Kamnik.
10. aprila: Sevnica, Ribnica na Pohorju, Tišina.

DOMAČE NOVICE

* Slovenske knjige se ne smejo uvažati na Koroško, ker je, kakor poroča «Koroški Slovenec» uvoz prepovedal «Državni urad za papir in vojno blago» v Berlinu. Zaradi te prepovedi bo slovenska koroška manjšina, ki šteje 100.000 ljudi brez novih slovenskih knjig, ker jih na Koroškem nič ne izhaja.

* Regulacija Savinje. Regulacijska dela ob Savinji v Celju, ki so bila v jeseni končana so se zdaj spet pričela. Ko bo regulacija Savinje v Celju končana dobi Celje dva nova mostova.

* Delavnica za ponarejen denar. V vasi Vrhovo pri Radečah so našli orožniki pri posestniku Jožetu Majhencu 40 klišev za ponarejanje petstotakov in 9 kg narezanega papirja, pripravljenega za tiskanje petstotakov. Majhenc je imel zveze z ponarejevalci denarja v Mariboru in Zagrebu.

* Zvišanje poštnih pristojbin. S 1. aprilom so se zvišale nekatere poštnje pristojbine. Pristojbina za navadna pisma in dopisnice je neizpremenjena, povišana pa je pristojbina za priporočena pisma v krajevnem prometu od 2 na 3 din in v medkrajevnem od 3 na 4 din. Denarne nakaznice stanejo sedaj 50 para komad.

* Požari na Dravskem polju. Na Dravskem polju nastajajo že nekaj let pogosti požari, ki povzročajo velike škode. V Forminu je pretekli teden v presledku treh dni dvakrat gorelo. Alojziju Kovačevcu je zgorelo vse gospodarsko poslopje s pohištvom in senom, Mariji Zavec pa je pogorela hiša. Ko je hotel hlapec Franc Roškar rešiti svojo novo, težko prislužno obleko, so se zrušili nanj goreči tramovi. Gosali so ga komaj rešili in prepeljali v bolnišnico.

12. aprila: St. Jernej.
13. aprila: Dolenja vas pri Ribnici, Loka pri Zuzmu.
14. aprila: Dolnja Lendava, Dobrova pri Ljubljani.
15. aprila: Borovnica, Cerknica, Skarjučna, Vrbovec.
16. aprila: Križevci.
17. aprila: Grahovo, Kapele.
18. aprila: Nemška Loka, St. Ilj pod Turjakom.

Cene živini in lesu

Na živinskem sejmu v Mariboru, ki je bil 26. marca, so prignali na sejem 76 krav, 2 bika, 18 volov in 5 telet, skupaj 101 glavo. Cene so bile naslednje: poldeboli voli 4,50 do 5,50 din, plemenski voli 5,70 do 7, biki za klanje 3,50 do 4,75, klavne krave debele 4 do 5,50, plemenske krave 4 do 5, krave klobasariče 2,75 do 3,50, molzne krave 4 do 5,50, breje krave 3,50 do 4,50, mlada živina 4,75 do 6, teleta 5 do 6 din za kg. — Cene prašičem so bile sledeče: mladi prašiči od 7 do 9 tednov stari kom. 125—140, 3—4 mesece stari 200—230, 5—7 mesecev stari 320—360, 8—10 mesecev stari 460—530, 1 leto stari 790—850, 1 kg žive teže 6,50—8,50, 1 kg mrtve teže 10—13,50.

Cene lesu so na ljubljanski borzi franko vagon nakladalna postaja naslednje:

Jelovina: hlodi 220 do 260 din, brzozavni drogovi 160 do 220 din, bordonali 270 do 300 dinarjev.

Bukovina: hlodi od 30 cm dalje 120 do 130 din, hlodi čisti za furnir od 40 cm dalje 170 do 200 din, neparjeni plohi 220 do 450 din, parjeni plohi 300 do 550 din.

Hrastovina: hlodi od 30 cm dalje 170 do 300 din, bordonali 700 do 800 din, plohi 680 do 900 din.

Cena kurivu na ljubljanskem trgu: trda drva 100 do 120 din m³, mehka drva 75.—din m³.

* Povišanje mezd trboveljskim rudarjem. Trboveljska premogokopna družba, lastnica premogovnikov v Trbovljah, Hrastniku in Zagorju, je povečala rudarjem mezde za sedem in pol odstotka; to povečanje mezd je že tretje v teku enega leta. Skupno povečanje mezd znaša 21 do 23 odstotkov.

* V Turjancih na Murskem polju je pogorela hiša in gospodarsko poslopje posestniku Matiji Klemenčiču. Škoda je ocenjena na 50.000 din.

* Nevarna nesreča s slamoreznicco. Kmetica Marija Zajčeva iz Svetja nad Celjem je rezala slamo s slamoreznicco, ki jo je zgrabilo za krilo. Nesrečna žena je zadela z glavo v slamoreznicco, pri čemer ji je slamoreznicca posnela vso kožo in meso s polovice obraza ter ji odtrgala nos, usta in oko.

* Ne tihotapite! V mariborski okolici je izročil tihotapec neki osebi, ki je šla čez mejo, 14.000 din, da mu kupi 35 kg saharina, ki ga pa dotičnik ni kupil, niti mu ni vrnil denarja. Skrajni čas je že, da se obmejno ljudstvo odvadi tihotapstva. Država pa naj zniža ceno sladkorja, da ne bo uživalo ljudstvo škodljivega saharina.

MLEKIN je sredstvo za pomnoženje mleka pri kravah in za dobro prebavo. Zavoj mali din 10.—, veliki din 16.—.

Bister fluid za konje za masažo pri raznih poškodbah nog in kit. Steklenica, mala din 10.—, velika din 20.—.

Belita prašek prepreči mnogoktere konjske bolezni posebno pa nadoho, zavoj din 10.—. Dobro domačo pijačo brez dodatka pravega sadjeva napravite z **jablino**, zavoj din 10.— poštino zaračunamo posebej.

Drogerija Emona, Iv. Kanc, Ljubljana, Nebotičnik

Kupujte srečke Drž. razredne loterije v Glavni kolekturi „Vrelec sreče“

Alozij Planinšek
v Ljubljani
Beethovnova ul. 14